

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

- відвідування занять НПП начальниками відповідних кафедр, їх заступниками, начальниками відповідних МК, та представниками навчальних частин факультетів та навчального відділу ВНЗ;

- оцінювання рівня засвоєння знань (не формальних оцінок) тими, хто навчається, з відповідної дисципліни, порівняно з їх рівнем засвоєння знань зі споріднених дисциплін (враховуючи обсяг дисциплін та порівняну складність відповідного навчального матеріалу);

- анонімне оцінювання роботи НПП тими, хто навчається, в ході ретельно розробленого опитування у формі тестів;

- оцінювання результатів та успішності проходження стажувань та підвищення кваліфікації за спеціальністю тощо, включаючи рівень або рейтинг закладу, де відбувалося підвищення кваліфікації, програму підвищення кваліфікації та результати успішності її виконання (за умови їх наявності);

- оцінювання рівня (не кількості) методичних, науково-методичних та наукових публікацій НПП, включаючи науковий рівень видань, у яких вони публікувалися (включення до міжнародних науково-метричних баз, імпакт-фактор, квартиль тощо).

Враховуючи, що у військових ВНЗ існує специфіка навчального процесу, командири виконують роль і вихователів і викладачів, тому командири підрозділів курсантів - начальники курсів, курсові офіцери, командири взводів є прямими їх начальниками, вони відповідають за якість навчання, військової дисципліни та виховання курсантів, знання й точне виконання ними вимог статутів Збройних Сил України, розпорядку дня, мають право брати участь у розробленні й обговоренні основних питань навчальної, методичної, виховної, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності; бути присутніми на всіх видах занять, що проводяться зі курсантами підпорядкованих їм підрозділів. Саме тому, дуже важливим стає взаємний моніторинг діяльності командирів та викладачів, який включає контроль якості роботи командирів підрозділів (організація самостійної роботи, підготовка до занять, іспитів тощо), що неодмінно буде впливати на якість знань курсантів та освітнього процесу у військових вищих навчальних закладах.

ВАЛЬ Людмила Валеріївна

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Сучасна освіта за останні роки проходить стрімкі процеси реформування, зумовлені швидкоплинними соціальними та економічними змінами, процесами глобалізації та діджиталізації. Значний вплив на оновлення підходів до освітнього процесу здійснила пандемія. Все означене вимагає від учасників освітнього середовища, з одного боку, підвищення рівня особистісної відповідальності, суб'єктності, ініціативності, внутрішньої вмотивованості до

саморозвитку і самоосвіти, а, з іншого, трансформації та оновлення методів і технологій викладання. Це, безумовно, стосується і мистецької та мистецько-педагогічної освіти. Відтак, оновлення і розробка сучасного технологічного інструментарію диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва є актуальною проблемою, яка потребує нових методичних рішень.

З метою ретельного вивчення проблеми впровадження освітніх інновацій в диригентсько-хорову підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва було проаналізовано роботи сучасних дослідників. Дослідження Л. Ярошевської, присвячене розробці методики диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики дозволило проаналізувати основні положення, традиційні методи і специфіку диригентсько-хорової підготовки на засадах сталих мистецько-академічних традицій Одеської хорової школи, визначити структуру диригентсько-хорової підготовки, до складу якої входить мотиваційно-особистісний компонент керівника хорового колективу, емоційно-комунікативний аспект як засіб взаємодії між диригентом і колективом, орієнтація на реалізацію творчого потенціалу і рефлексивна оцінка компетентності хормейстера (Ярошевська, 2017). У посібнику Л. Костенко і Л. Шумської (2019) запропоновано методику викладання хорового диригування, у якому пропонується навчально-проектувальний, програмно-цільовий, змістовно-структурний та паралельно-блоковий методи як ефективні. взаємодоповнюючі засоби організації диригентсько-хорової підготовки, зокрема в класі хорового диригування. У дослідженні Н. Білової наголошується доцільність впровадження міждисциплінарного синтезу як ефективної стратегії оновлення диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Авторка пропонує чотири групи завдань, серед яких репетиційно-інтегровані, контекстні, моделювально-діагностичні і прогностичні завдання, поєднання яких має здійснити на диригентсько-хорову підготовку позитивний синергійний ефект з урахуванням складності і багатоаспектності діяльності хормейстера (Білова, 2021).

Особливого значення в контексті зазначеної проблеми набувають дослідження, присвячені методам організації диригентсько-хорової підготовки в умовах запровадження дистанційної освіти, актуальність якої загострюється в ситуації сьогодення. Автори (Кушнір, Кравченко, Щербакова, 2021). розкривають переваги, які дає мистецькій освіті використання інформаційно-комунікативних технологій та активне освоєння інтернет-простору, але, при цьому, підкреслюють, що дистанційна форма викладання саме мистецьких спеціальностей може бути лише доповненням, а не основною формою організації фахової підготовки музиканта через її унікальну специфіку і важливість дотримуватися традицій, з чим ми погоджуємося. Т. Фурдак в умовах дистанційного навчання пропонує спиратися у викладанні диригентсько-хорових дисциплін на такі освітні технології творчого саморозвитку, технології варіативності, технології взаємного навчання. Основними авторка вважає тренінгові технології, які включають моделювання практичних ситуацій і проблемну орієнтацію занять, а також використання комп'ютерних і інтернет-

технологій, які дають змогу організувати віртуальні хори, використовувати мультимедійний контент тощо (Фурдак, 2021). У дослідженні Є. Карпенка і С. Крамської загострюється проблема і недоліки онлайн-освіти в межах мистецької освіти і, зокрема, хормейстерської підготовки. Автори наголошують на труднощах, пов'язаних з затримкою сигналу, що ускладнює взаємодію студента з концертмейстером або іншими учасниками хорового колективу. Також є проблема обмеженості візуального контролю і показу викладачем особливостей функціонування м'язової системи під час диригування. Однак відмічається позитивний вплив на роботу здобувачів освіти необхідності відео-фіксації робочого процесу, що активізує самоконтроль і самоаналіз (Карпенко, Крамська, 2021).

На основі проаналізованих наукових джерел, а також на основі практичного досвіду доцільно зазначити, що вимушений перехід до дистанційної освіти став каталізатором інтенсивного оновлення диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, яка багато років ґрунтувалася на сталих мистецьких традиціях хорового виконавства. Серед найбільш продуктивних і ефективних інноваційних методів організації диригентсько-хорової підготовки став метод проєкту, який реалізується через підготовку відео виступів (як робочо-репетиційних так і концертно-конкурсних), робота над якими дає змогу проявити творчий потенціал і підготувати яскравий музичний номер. У роботі в класі хорового диригування і в хоровому класі активно використовуються фонограми, записані хормейстерами та запис на інструменті вокально-хорових партій, що дозволяє опрацьовувати нотний матеріал навіть здобувачам, які за об'єктивних обставин не мають доступу до музичного інструменту. В умовах дистанційної освіти підвищується технічна озброєність здобувачів, які в роботі над музичним твором мають опановувати навички звукового і відео-монтажу, самостійно вибудовувати концепцію твору, проявляти здатність до самоорганізації та організації інших, тощо.

Список використаних джерел:

1. Білова, Н. К. (2021). Міждисциплінарний синтез як шлях оптимізації хормейстерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. *Інноваційна педагогіка*, 39, 28-33.
2. Карпенко, Є., Крамська, С. (2021). Вивчення хорового диригування в умовах дистанційної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (105), 402-414.
3. Костенко, Л. В., Шумська, Л. Ю. (2019). *Методика викладання хорового диригування : навч. посіб. для магістрантів закладів вищої освіти*. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя.
4. Кушнір, К. В., Кравченко, І. М., Щербакова, Л. В. (2021). Дистанційна форма навчання студентів ЗВО в сучасних умовах мистецької освіти в період пандемії. *XXV International Scientific and Practical Conference Social and Economic Aspects of Education in Modern Society, January 25, 2021*. (3-8). Warsaw, Poland.

5. Фурдак, Т. Д. (2021). Дистанційні заняття з хорового диригування: технології навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 197, 213-216.
6. Ярошевська, Л. В. (2017). *Методика диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій одеської хорової школи*. (Дис. канд. пед наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.

**ВІННИЦЬКА Оксана Анатоліївна,
КОРНІЄНКО Тетяна Олександрівна**

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ГЕЙМІФІКАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасні цифрові технології, дистанційна освіта, онлайн-навчання, вимагають розвитку та впровадження креативних напрямків в освітньому процесі. Сучасна освіта інтенсивно використовує інформаційно-комп'ютерні технології, створюючи передумови для використання нових методів і підходів до реалізації активного навчання. Одним із методів є гейміфікація.

Згідно з українською Вікіпедією, гейміфікація (гейміфікація, гейміфікація, від англ. gamification) — це використання ігрових практик і механізмів в неігровому контексті для залучення користувачів до розв'язання проблем [1].

Впровадження гейміфікації в сучасну освіту, допомагає охопити різні її напрямки, що дозволяє розглядати гру як метод навчання і виховання, як форму навчальної роботи, як здатність здобувачів вищої освіти досягати поставлених цілей, керувати своїми емоціями та раціонально, правильно використовувати власний час, отримуючи мотивацію та досягаючи результату. Бали, рейтинги, досягнення, мотиватори, квести – це та прихована частина гейміфікації, яка щоденно використовується в освітньому просторі як важлива складова розвитку особистості. Гра – це добровільне подолання не обов'язкових перешкод, це діяльність, якою люди займаються на всіх етапах свого життя і за допомогою якої формуються необхідні навички. Але потрібно пам'ятати про досягнення результатів під час гри.

Використання платформ гейміфікації дозволяє формувати у здобувачів вищої освіти творчий підхід до виконання поставлених завдань, стратегічне бачення у вирішенні складних питань, креативність, здатність до обґрунтованого ризику, самостійність і рішучість у прийнятті рішень; активувати у студентів комунікаційні якості та навички до командної роботи, посилювати самодисципліну та самоорганізацію, сприяє формуванню навичок цільового пошуку та опрацювання інформації; підвищує рівень зацікавленості та азарту під час вивчення дисципліни, набуття вміння використовувати отримані знання на практиці [1]. Гейміфікація є чудовим способом встановлення взаємозв'язку викладача зі студентом. Закордонний досвід колег із США та Європи показав, що гейміфікація в освітньому процесі є одним із прогресивних підходів до